

Vår referens

HA
Dnr DI-2011-93

Vårt datum

2011-06-20

Er referens

Ert datum

Sammanställning av mejeribranschens beslutade policy och värderingar med koppling till mjölkgårdens produktion

Beslutade policy – gård

1. Aflatoxin (26 oktober 2009 konfirmerad)

Foderråvaror som innehåller mer än 10 µg aflatoxin B1/kg får inte användas i fodermedel till mjölkkor. Avgiftning eller utspädning av foderpartier är inte tillåtet. Inblandning av riskråvaror i en foderblandning ska begränsas så att koncentrationen i den färdiga foderblandningen inte överstiger 1 µg/kg.

Motiv

- Kan påverka produktsäkerheten.
- Marknadsbedömning, konsumentförtroende.

2. Animaliska fodermedel till nötkreatur (26 oktober 2009)

Foderråvaror som har animalt ursprung får ej användas i fodermedel till nötkreatur. Med fodermedel av animalt ursprung avses såväl kött-, blod- och benmjöl samt fettråvaror som processats från slakteriprodukter samt alla slag av animaliska foderråvaror med marint ursprung (fiskmjöl, marint fett samt ensilageprodukter som innehåller marina produkter).

Motiv

- Etik – idisslare äter normalt inte kött, fisk osv.
- Kan påverka produktsäkerheten smakerändringar m.m.
- Marknadsbedömning, konsumentförtroende.

3. Avel med djur med kända genetiska defekter (26 oktober 2009)

Genetiska defekter ska bekämpas. Bärare av defekter som medför direkt lidande för djuren eller som påverkar mjölken negativt får ej användas för reproduktion.

Motiv

- Risk för djurlidande – svåra förlossningar, kejsarsnitt, spädkalvsdödlighet m.m.
- Risk ökad antibiotikaanvändning och därmed för resistensutveckling.
- Marknadsbedömning, konsumentförtroende – att mjölkbönderna inte skapar onaturliga djur ligger mycket högt upp i konsumenternas "kravlista".
- Branschtillämpning av Sveriges bönders värderingar och riktlinjer för en hållbar livsmedelsproduktion (Den svenska modellen tagen av LRF).

4. GMO (26 oktober 2009 konfirmerad)

Mejeriföreningarna kräver att de foderråvaror och fodertillsatser som används vid produktion av mjölk, där mjölkproducenten avser att leverera mjölk till mejeriet, ej kommer från genmodifierade växter.

De foderråvaror, fodertillsatser och blandningar därav som ska hållas fria från växter som modifierats med hjälp av gentekniska metoder avser sådana som är avsedda för den mjölkproducerande kon, inklusive en anpassning som sker tiden närmast före kalvningen (anpassningsutfodringen) samt de sinperioder som finns mellan de mjölkproducerande perioderna.

Motiv

- Marknadsbedömning, konsumentförtroende.
- Försiktighetsprincipen (säkerhet för människor, djur och miljö).
- Hållbarhet, användningen av GMO måste utifrån en helhetssyn tillföra nytta för människor, människors hälsa samt för djur och miljö.
- Branschtillämpning av LRF-policy.

5. Homeopati (26 oktober 2009 konfirmerad)

Behandling med homeopati förordas först då oberoende och upprepade vetenskapliga studier påvisat en förebyggande och/eller botande effekt hos nötkreatur. Om homeopatiska preparat används ska dessutom följande förutsättningar vara uppfyllda:

- De ska vara tillverkade på ett standardiserat sätt och innehållet ska vara känt.
- Användningen ska ske som ett komplement och inte som alternativ till skolmedicinska metoder.

Motiv

- Risk för djurlidande om veterinär behandling försenas.
- Kan påverka produktsäkerheten då preparatens innehåll i många fall är okända.
- Mjölkföretagande kvalitetssäkras i allt större omfattning men kvalitetssäkrade homeopatiska preparat saknas.

6. Hormonell brunstsynchronisering (26 oktober 2009)

Hormonell brunstsynchronisering för seminering får ej användas på kor och endast i undantagsfall på kvigor och då under veterinär tillsyn. Användning av hormoner för brunstsynchronisering får ej ersätta daglig tillsyn av djuren.

Motiv

- Marknadsbedömning, konsumentförtroende – att mjölkbönderna inte använder hormoner för att korna ska producera mer ligger mycket högt upp i konsumenternas "kravlista".
- Restriktivitet – tar ansvar för en säker produktion
- Branschtillämpning av Sveriges bönders värderingar och riktlinjer för en hållbar livsmedelsproduktion (Den svenska modellen tagen av LRF).

7. Kalvexport (26 oktober 2009)

Kalven är en naturlig och integrerad del av mjölkproduktionen. Export/utförsel av kalvar till oetiska uppfödningssystem är oacceptabelt.

Motiv

- Stor risk för djurlidande i samband med transporten.
- Blandning av unga djur medför stort smittryck och ökad användning av antibiotika och därmed för resistensutveckling.
- Marknadsbedömning, konsumentförtroende.
- Uppfödningssystemen värderas utifrån Sveriges bönders värdegrund.

8. Kemiska produkter (26 oktober 2009)

Mejeribranschen ska aktivt verka för:

- Att mjölkproduktionen blir miljömässigt uthållig.
- Att minimera användningen av ämnen som är skadliga för miljö eller hälsa inom mjölkproduktionen.

De rengöringsmedel, desinfektionsmedel, juvernäringsprodukter samt ensileringsmedel som används, bör därför uppfylla kriterierna fastställda av Svensk Mjölks kemikalieråd.

Motiv

- Hållbarhetsfråga – Detta gäller främst från miljö- och arbetsmiljösynpunkt.
- Kvalitetssäkrat arbetssätt efterfrågas i allt större grad och gäller även insatsvaror som rengöringsmedel, desinfektionsmedel, juvernäringsprodukter och ensileringsmedel.
- Felaktiga kemiska produkter kan påverka produktsäkerheten.

9. Lösdrift (26 oktober 2009 konfirmerad)

Mjolksektorn ska verka för att kor ska hållas i lösdrift vid val av skötselsystem samt vid ny-, till- eller ombyggnad.

Motiv

- Val av lösdrift även vid till- och ombyggnad gynnar djurens naturliga rörelsebehov samt sociala beteende.
- Marknadsbedömning, konsumentförtroende.
- Branschtillämpning av Sveriges bönders värderingar och riktlinjer för en hållbar livsmedelsproduktion (Den svenska modellen tagen av LRF).

10. Läkemedel (26 oktober 2009 konfirmerad)

En god djurhälsa ska uppnås genom förebyggande djurhälsovård. Läkemedel ska endast användas efter av veterinär fastställd diagnos och användningen ska vara restriktiv och kontrollerad.

Motiv

- Arbetsättet minska risken för djurlidande.
- En ökad och/eller okontrollerad användning ökar risken resistensutveckling och därmed möjligheten att bota framtida sjukdomar hos djur och människor.
- En ökad och/eller okontrollerad användning kan påverka produktsäkerheten.
- Marknadsbedömning, konsumentförtroende – att mjölkbönderna inte använder läkemedel för att korna ska producera mer ligger mycket högt upp i konsumenternas "kravlista".
- Branschtillämpning av Sveriges bönders värderingar och riktlinjer för en hållbar livsmedelsproduktion (Den svenska modellen tagen av LRF).

11. Myrsyra (26 oktober 2009 konfirmerad)

Myrsyra eller myrsyra i blandning med andra organiska syror får inte användas vid syrakonservering av fuktig spannmål.

Motiv

- Försiktighetsprincipen.
- Risk för mykotoxiner främst aflatoxin och indirekt risk för djurlidande.
- Kan påverka produktsäkerheten.
- Branschtillämpning av Sveriges bönders värderingar och riktlinjer för en hållbar livsmedelsproduktion (Den svenska modellen tagen av LRF).

12. Restprodukter (24 augusti 2010)

Restprodukter, som har sitt ursprung i foder- eller livsmedelskedjan, får användas på mjölkgårdar förutsatt att de är spårbara och säkra utifrån både smittskyddsperspektiv och med avseende på främmande ämnen.

- Matavfall från hushåll får ej användas.
- Restprodukter ska hygieniseras enligt Jordbruksverkets rekommendationer.
- Rötrest från biogasanläggning (biogödsel) ska vara certifierad enligt SPCR 120 med undantag från gårdsbiogasanläggningar.
- Restprodukter med ursprung utanför mjölkproduktionen ska riskvärderas med avseende på främmande ämnen.
- För spridning av aska ska gränsvärden för tillförsel av metaller till åkermark följas.

Motiv

- Spårbarheten kan idag inte säkerställas för hushållsmatavfall.
- Hygienisering innebär att smittspridningsrisken minimeras.
- En kvalitetssäkrad process ska eftersträvas. För stora anläggningar är detta särskilt angeläget och certifiering ger en kontrollerad produkt.

- Restprodukter skulle kunna innebära risker för tillförsel av främmande ämnen, särskilt om en enskild produkt utgör en dominerande del.
- Spridning av aska får inte innebära ackumulering av oönskade metaller i jordbruksmarken.

13. Slam (15 juni 2011)

Avloppsslam* ska inte spridas på mjölkgårdar. Avloppsslam ska inte heller spridas på mark där det odlas bete, vall, annat grovfoder eller rotfrukter för utfodring till nötkreatur för mjölkproduktion. För fält som tidigare gödslats med avloppsslam ska en väntetid gälla om minst tre år från spridningstillfället till skörd. I första hand gäller slamförbud även för övriga inköpta inhemska foderråvaror. Alternativt krävs att slammet kommer från REVAQ-certifierad anläggning.

* Inkluderar även avloppsslam från REVAQ-certifierad anläggning.

Motiv

- Mjölkgårdarna har tillräckligt med naturlig gödsel att ta hand om.
- Försiktighetsprincipen – känner idag inte till alla potentiella farliga främmande ämnen, smittor, som kan finnas i slammet.
- Kan påverka produktsäkerheten.
- Marknadsbedömning, konsumentförtroende.

14. Smittskydd (26 oktober 2009 konfirmerad)

Samtliga mjölkbesättningar ska följa reglerna i Svenska Djurbönders Smittskyddskontroll - SDS. Detta gäller bl.a. vid import av sperma, ägg och embryon. På grund av den höga smittrisen får levande djur inte importeras till mjölkbesättningar. Eventuella inköp av svenska han- eller hondjur av kötttrastyp ska endast ske från besättningar med officiellt certifikat med avseende på paratuberkulos.

För mjölkproducenter som avser sluta med mjölkproduktion och övergå till köttproduktion gäller följande tillämpning: Under en begränsad tidsperiod får svenskfödda köttdjur köpas in till mjölkgården. Detta under förutsättning att köttjuren hålls avskilda från mjölkjuren (ingen nos eller gödselkontakt). Vissa mejeriföretag kommer att kräva skriftligt besked från leverantören när mjölkproduktionen ska upphöra. Denna tekniska lösning är dock upp till de enskilda mejeriföreningarna. Dock bör mejeriföreningarna på något sätt säkerställa att den "begränsade tidsperioden" inte blir för lång.

Motiv

- Inköp av levande djur innebär en mycket stor risk för spridning av smitta och därmed djurlidande.
- Säkerställa Sveriges goda hälsoläge och minimera risken för nya djursjukdomar.
- Sjuka djur medför ökad antibiotika användning och därmed för resistensutveckling.
- Risk för smittor som även kan överföras till människor.
- Branschtillämpning av Sveriges bönders värderingar och riktlinjer för en hållbar livsmedelsproduktion (Den svenska modellen tagen av LRF).

Beslutade policy – mejeri

1. Avskiljande antibiotikakontroll (17 december 2001)

All silomjolk ska testas avseende antibiotika före det att mjölkkravaren används. Mjölken ska testas enligt en snabbmetod. Mjolk som visas innehålla antibiotika ska ej användas för mejeriprodukter.

2. Kemiska produkter (26 oktober 2009)

Mejeribranschen ska aktivt verka för:

- Att mjölkproduktionen blir miljömässigt uthållig.
- Att minimera användningen av ämnen som är skadliga för miljö eller hälsa inom mjölkproduktionen.

De rengöringsmedel, desinfektionsmedel, juvervårdsprodukter samt ensileringsmedel som används, bör därför uppfylla kriterierna fastställda av Svensk Mjölks kemikalieråd.

Motiv

- Hållbarhetsfråga – Detta gäller främst från miljö- och arbetsmiljösynpunkt.
- Kvalitetssäkrat arbetssätt efterfrågas i allt större grad och gäller även insatsvaror som rengöringsmedel, desinfektionsmedel, juvervårdsprodukter och ensileringsmedel.
- Felaktiga kemiska produkter kan påverka produktsäkerheten.

3. Misstänkt eller bekräftat fall av BSE (MiF 13 mars 2001, 17 april 2002, 5 november 2007)

Vid misstänkt eller bekräftat fall av BSE ska alltid mjölken hämtas på gården men mjölkkravaren ska sårhållas. Vid konstaterat fall av BSE ska mjölkkravaren destrueras. Policyn verkställs vid positivt utslag på snabbtesten*.

* Utförd av SVA

Branschöverskridande beslut

1. Den Svenska Modellen – omtanke om människor, djur och natur (20 november 2001, LRF 18 juni 2002)

2. Genteknik (LRF 2010)

Grundprinciper på genteknikens område

Samhället står inför stora utmaningar som klimatfrågan, en mer hållbar produktion och på sikt behov av mer mat. Olika förädlingstekniker utvecklas nu för att ändra växters egenskaper. Några av dessa tekniker innebär genetiskt modifierade sorter, GMO. LRF anser att alla nya egenskaper och växter, oavsett förädlingsteknik, bör granskas ur miljö- och hälsosynpunkt innan de odlas och används.

LRF säger ja till att använda genetiskt modifierade organismer (GMO) inom de gröna näringarna, förutsatt att de bidrar till en miljömässigt och ekonomiskt hållbar utveckling samt inte negativt påverkar människors livskvalitet. LRF anser att nytta och risk vid användning av GMO ska bedömas i varje enskilt fall. När det gäller användning av GMO i de gröna näringarna i Sverige gäller följande grundprinciper:

1. Uthållighet

Användning av GMO ska värderas utifrån en helhetssyn med de gröna näringarnas långsiktiga uthållighet som grund och ska tillföra påtagliga värden för samhället och påtaglig nytta för människor, människors hälsa samt för djur och miljö. Biodlingen ska inte påverkas negativt av odling av GMO.

2. Försiktighet och etik

Gentekniken och produkter som utvecklats med hjälp av genteknik ska användas med försiktighet och omdöme. Användningen ska utgå från konsumenters och producenters etiska värderingar.

3. Konkurrenskraft

För de gröna näringarna ska genteknikens användning bidra till lönsamhet, tillväxt och attraktionskraft. Inom de gröna näringarna ska vi därför säkerställa att vi har hög kunskap inte bara om hur genteknikens användning påverkar konkurrenskraft och hållbar utveckling utan även ha kunskap om och noga väga in konsumenternas och lantbrukarnas uppfattning.

4. Valmöjlighet

Produkter som innehåller eller tillverkats av genetiskt modifierade organismer ska hanteras så att nästa led i foder- eller livsmedelskedjan har information om produkternas ursprung och därmed ges valfrihet.

Samexistensregler ska ge odlare valfrihet att välja produktionsform med eller utan GMO.

5. Märkning och öppenhet

De gröna näringarna ska verka för en öppen information om gentekniken och dess användning. Märkningen av gentekniska produkter ska vara meningsfull och korrekt och ske i samråd med andra parter på livsmedelsmarknaden.

6. Ansvar

När GMO använts enligt anvisningarna, ska lantbrukaren/odlaren inte kunna hållas ansvarig för sakskada, miljökada eller ekonomiska skada.

3. Läkemedel i svensk mjölkproduktion, med särskild inriktning på användning av antibiotika vid mastit hos ko (16 november 1995, 28 augusti 2001, 12 maj 2003)

En god djurhälsa ska uppnås genom förebyggande djurhälsovård. Läkemedel ska endast användas efter av veterinär fastställd diagnos och användningen ska vara restriktiv och kontrollerad.

Sveriges mjölkbönder eftersträvar en uthållig djurhållning som så långt möjligt är oberoende av insatser av läkemedel. En god djurhälsa och produktion ska uppnås genom att i första hand åtgärda orsakerna till problem istället för att inrikta sig på att bota symtom. Djurhållningen ska producera rena och säkra livsmedel med hänsyn till konsumenten och miljön. Antibiotika är vårt främsta och oftast enda läkemedel mot mikrobiellt orsakade sjukdomar. En restriktiv och kontrollerad användning av antibiotika ska förebygga en resistensutveckling som kan äventyra dessa läkemedels framtida effekt på djur och människor.

Förebyggande insatser ska ske genom att:

- Utforma miljö och skötsel så att risken för sjukdomar minimeras
- I avelsarbetet främja god djurhälsa, hållbarhet, fertilitet och lätta kalvningar samt livskraftiga kalvar
- Utveckla utfodringssystem, foder och konserveringsmetoder som medverkar till god djurhälsa och välbefinnande
- Vidareutveckla förebyggande hälsoprogram i djurbesättningarna och stimulera lantbrukare att delta i dessa
- Främja forskning och försök med målsättning att öka kunskaperna om hur sjukdomar kan förebyggas och smittspridning begränsas

Behovsanpassad och säker läkemedelshantering innebär att:

- En restriktiv och kontrollerad användning av antibiotika ska förebygga resistensutveckling hos bakterier som kan äventyra dessa läkemedels framtida bruk på djur och människor. Med restriktiv användning avses att uppfödning, skötsel och bruk av djur ska genomsyras av insikten om värdet av att förebygga sjukdom i stället för att försöka behandla bort sjuklighet. Dessutom ska det vid varje enskilt sjukdomsfall, verkligen prövas om användning av antibiotika är nödvändig eller om det finns alternativa åtgärder.
- Läkemedel ska endast användas efter fastställd diagnos. Vid användning av antibiotika ska i möjligaste mån en bakteriologisk diagnos utföras som

ledning för terapin. Provtagning och odling för bakteriologisk diagnos bör ingå som en självklar del vid varje fall av mastit (juverinflammation) där antibiotika avses användas.

- Delegerad läkemedelsanvändning sker under veterinärt ansvar och i enlighet med svensk lag (C 15). Djurägare som fullföljer av veterinär påbörjad behandling ska göra detta i enlighet med givna anvisningar och svensk lag.
- Läkemedelsanvändningen dokumenteras kontinuerligt på besättningsnivå och nationellt så att förbrukningen kan följas upp.
- När sjuka djur måste behandlas ska effektiva och säkra läkemedel användas. Med effektiv och säker avses god terapeutisk effekt med beaktande av risk för återfall av sjukdom, liten risk för utveckling av resistens hos bakterier samt att läkemedlet lätt bryts ner i miljön.
- Läkemedlens karenstider och råvarukontroller av mjölken garanterar konsumenterna säkra livsmedel. Karenstiden är en minimitid och ska förlängas om omständigheterna kräver det (Livsmedelverkets föreskrift H 65, § 3: "karenstid ... förlängs i proportion till höjningen av doseringen"). Att förlänga karenstiden åvilar behandlande veterinär.

Allmänna råd och riktlinjer

I Sverige är penicilliner en grupp antibiotika med god effekt och små övriga risker. Penicillin (Ethacillin vet., Penovet® vet., m.fl.) bör därför vara förstahandsval vid många sjukdomar orsakade av bakterier, t.ex. mastit, många klövsjukdomar och infektioner i livmodern, m.m. (Information från Läkemedelsverket, supplement 1, maj 1998).

Vissa preparat bör undvikas p.g.a. risk för resistensutveckling, hög miljörisk och/eller risk för rests substanser i mjölken. Ett exempel på en grupp sådana antibiotika är cephalosporiner, där ceftiofur (Excenel® vet.) är en sådan substans. Andra grupper antibiotika som bör användas restriktivt eller väljas i andra hand är kinoloner (t.ex. Baytril® vet. eller Advocin® vet.). Även tetracykliner (t.ex. Engemycin® vet., Terramycin® vet. eller Vetcykin® vet.) bör användas restriktivt p.g.a. ökad risk för resistensutveckling och långsam nedbrytning i miljön.

I Sverige görs behandling oftast systemiskt (allmänt) d.v.s. med injektioner av antibiotika eller andra läkemedel i halsmuskulaturen (intramuskulärt). Intramuskulär administration ger god distribution av läkemedel och har i svenska försök visats överlägsen intramammär terapi ("tuber" i juvret) vid t.ex. mastit. Dessutom ger intramuskulär terapi mindre risk för rests substanser i mjölken. Vid sinläggning av ko i slutet av laktation rekommenderas dock intramammär terapi på utvalda kor där man kan förvänta sig rimlig effekt, så kallad selektiv sintidsterapi. Vid problem med resistenta bakterier ska en saneringsplan upprättas i samarbete med berörda specialister och laboratorier t.ex. SVA.

Generellt gäller att:

- Mjök från djur som behandlas med antibiotika ska ej levereras till mejeri under behandlingstiden, oavsett om officiell karenstid är satt till noll dagar.
- Det är rimligt att behandla vid:
 - sjukdomstillstånd med djurskyddsaspekt som påverkat allmäntillstånd och/eller feber, nedsatt aptit mm orsakade av bakterier.
 - förstagångsfall av kor med mastit.
 - då i övrigt god prognos kan förväntas vid sjukdomstillstånd orsakade av bakterier.

Antibiotikabehandling bör inte ske vid t.ex.:

- √ Subklinisk mastit under laktation.
- √ Klinisk mastit (utan allmänsymtom) som behandlats 2 gånger tidigare under samma laktation.
- √ Kvarbliven efterbörd utan allmänsymtom, som t.ex. feber och nedsatt aptit.
- √ Sjukdomar orsakade av resistent bakterier om det inte kan motiveras av djurskyddsskäl.

4. Sveriges Bönders Värdegrund för livsmedelproducerande djur
(20 november 2001, LRF 18 juni 2002)

5. Verktyg för etisk värdering (28 augusti 2001)

Positioner och inriktningsbeslut

1. Betesposition (14 februari 2008)

Bete bidrar till bra djurvälstånd och till den goda bilden av svensk mjölkproduktion. Regler och tillämpningar för bete ska ha djuren i fokus och möjliggöra ett modernt och flexibelt mjölkföretagande

2. Djurtransportposition (LRF 2009-10-21)

Transport av djur påverkar djurens välfärd. LRF fastställde år 2002 grundläggande värderingar och riktlinjer för en hållbar livsmedelsproduktion. I dessa dokument anges bl.a. att "Våra värderingar och vårt sätt att handla ska leda till att djuren får en god djuromsorg i samband med transport och slakt."

De grundläggande värderingarna, riktlinjerna samt positionen om djurtransporter ska vara vägledande för att säkerställa en god djuromsorg och ett gott djurhälsoläge i samband med transport. Dokumenten gäller oberoende av transportens syfte och såväl inom landet som i samband med export och utförsel.

Djurskydd är ingen statisk vetenskap utan snarare ett ställningstagande utifrån rådande kunskapsläge och värderingar. Därför är det viktigt att även lagstiftningen utvecklas och att det finns utrymme för omprövning. Regelverken ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet.

- I den mån andra alternativ än transport av levande djur är möjliga (exempelvis transport av kött, sperma, ägg eller embryon) är detta att föredra.
- Personal som transporterar djur ska besitta nödvändig kunskap och kompetens för att kunna säkerställa en god djuromsorg.
- Bara de djur som bedöms vara lämpliga för transport får transporteras.
- All förflyttning av djur innebär en risk från smittskyddssynpunkt. Vid införsel av djur ska SDS (Sveriges Djurbönders Smittskyddskontroll) regler följas.
- Djurens grundläggande fysiologiska behov ska tillgodoses (bland annat gällande foder, vatten och vila).
- Djuren ska ha god tillsyn och skyddas mot smärta, lidande och negativ stress.
- Djuren ska få erforderlig vård alternativt avlivas snarast möjligt om allvarlig skada eller sjukdom uppstår under transporten.
- På- och avlastning är kritiska moment. Det är bl.a. väsentligt med väl fungerande lastningsförhållanden såväl på gården som vid ankomst.
- Blandning av djur från olika besättningar och grupper ska minimeras.
- Transporttiden ska anpassas efter djurslag, ålder och produktionsstadium.
- En maximal transporttid anpassad för olika djurslag och djurkategorier bör fastläggas i EU-regelverket.
- Djurmiljön på fordonen ska anpassas efter djurens behov (ventilation, golvmaterial m.m.).
- Transportmedlet ska vara anpassat för ändamålet. Det är viktigt att beakta artskillnader samt olika ålders- och produktionsstadier. Utrymmeskravet

måste anpassas till djurslag, beteende och transportmedlets kvalitet samt säkerställa djurens termiska komfort.

- Vid export och utförsel av levande djur ska säkerställas att djur bedövas före slakt och annan avlivning.
- Exportbidrag för levande djur bör avskaffas då dessa stimulerar långa djurtransporter.

3. Hållbart foder (*MiF 14 december 2007*)

Foder till mjölkkor ska produceras på ett uthålligt sätt. Närodlat foder ska prioriteras. Råvaror som måste importeras ska också vara producerade på ett uthålligt sätt.

4. Närodlat foder (*MiF 17 november 2005*)

Den svenska mejeribranschen eftersträvar närodlat foder till svenska mjölkkor. På så sätt bidrar svensk mjölkproduktion till lokalt, regionalt och globalt miljöarbete genom att prioritera hög andel grovfoder (ensilage, hö, bete, majs) och korta fodertransporter